

Eyecatcher met gebogen glaslamellen

Gebogen glaslamellen geven het nieuwe CJIB-kantoor in Leeuwarden een bijzondere uitstraling. De architect koos verschillende, speciaal voor dit project ontwikkelde, glasoplossingen. In het vaste glas van de gevelpui zijn te openen raampjes verwerkt. De glaswanden en deuren van de spreekkamers hebben een uitstekende geluidisolatie.

Het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB) is bij veel mensen vooral bekend vanwege de verkeersboetes die het int. Minder bekend is dat de organisatie ook de plaatsing van veroordeelden in cellen coördineert en schadevergoedingen die door de rechter zijn opgelegd, afhandelt. In Leeuwarden is een nieuw kantoorgebouw voor het CJIB gebouwd, vlakbij een aantal andere kantoren die het CJIB al langer in gebruik heeft. Praktisch gesproken ging het om vierhonderd werkplekken in een gebouw met 8.500 vierkante meter bruto vloeroppervlak. En hoe gaat dat: enerzijds moet het nieuwe gebouw 'stedebouwkundig aansluiten' bij wat er al staat. Maar aan de andere kant wil iedere architect een eigen stempel drukken. De gemeente had het idee om het bakstenen gebouw waarin het CJIB al werkte, te spiegelen. Dat wilde architect Dick van Wageningen niet; hij

vond dat gebouw met zijn kleine ramen te gesloten. Van Wageningen wilde met de nieuwbouw 'een signaal afgeven, een frisse start maken en een impuls geven aan de vernieuwingen die in de buurt ervan plaatsvinden', zo tekende het Friesch Dagblad op.

Wanneer we het gebouw eind 2011 bezoeken, wordt er hard gewerkt aan het afronden van de bouw. De meeste beglazing zit er al in, alleen de glasbalustrade van de hellingbaan ontbreekt nog. Hilbrand Veenje, uitvoerder namens de bouwcombinatie van Friso Bouwgroep, Koopmans Bouwgroep en BAM, leidt ons rond en al meteen is duidelijk dat dit gebouw inderdaad anders dan anders is. De enige overeenkomsten met andere gebouwen in de buurt zijn de rechthoekige plattegrond en de verdiepingshoogte. De 'impuls', waar de architect het over heeft, wordt afgegeven door glas. Verdiepingshoge stroken van gebogen glaslamellen lopen helemaal om het gebouw heen en bepalen zo het beeld.

Glaslamellen

Met de halfronde glaslamellen is een absolute 'eyecatcher' gecreëerd. De golvende lamellen geven een bijzonder effect, door de journalist van het Friesch Dagblad omschreven alsof het gebouw in plastic verpakt was. Een vlakke laag van glas vond de architect niet kloppen, 'dat zou doodslaan'. En

inderdaad, deze gevel blijft ook op de foto's bepaald levendig. Een doordacht idee over het uiterlijk dus. De architect liet vooraf beoordelen of de rondingen van de lamellen niet als een lens zouden werken en het uitzicht naar buiten niet te veel zou vervormen. Dat bleek geen probleem; de vorm was goed en ontspiegelen of coaten van de glaslamellen bleek niet nodig.

Tetterode Glas uit Voorthuizen produceerde de glaslamellen in een nieuwe buigoven van 3,5 bij 4,5 meter. Die oven werd meteen goed gebruikt, want in totaal zijn 1.650 gebogen glasstroken van 4 meter lang en 45 centimeter breed geproduceerd. De samenstelling is twee maal 6 millimeter blank floatglas, gelamineerd met één millimeter giethars. De buigstraal is 340 millimeter. Tetterode lijmdde ook de stalen bevestigingsbeugels op de kopse kanten van de lamellen. Die beugels hebben een opvallende 'parelgele' kleur, die terugkomt in alle onderdelen van de gevelconstructie: van het glazenwassersbordes en de draagconstructie ervan tot aan de bouten en moeren toe is alles parelgeel. De glaslamellen vormen de buitenste laag van een dubbele gevel. Achter de lamellen loopt een glazenwassersbalkon en daarachter ligt de eigenlijke gevel, die ook helemaal uit glas bestaat. De glaslamellen weren meteen het geluid en dat is nodig, want het CJIB ligt aan een drukke ontsluitingsweg. De naad van enkele centimeters tussen de lamellen wordt afgedicht met een EPDM-profiel. Net als de glaslamellen is dat profiel geen standaardproduct. Er moest een speciale extrusiemal gemaakt worden voor een profiel dat precies tussen de lamellen past. Voor de eigenlijke

Glas

Lamellen buitengevel: 2 maal 6 mm floatglas, gelamineerd met 1 mm giethars

Gevel: AGC (buitenruit Stopray vision 50 – spouw – binnenruit 66 of 88 gelaagd)
(gebogen isolatieglasruiten door Finiglas)

Opgaand glaswerk in atrium: dubbel gehard en gelaagd.

Glaskap atrium: Hero (Guardian) 10 mm gehard – 15 mm spouw – 5.2.5 gehard gelaagd ZTA 61% en LTA 80%

Binnenwanden: blank gelaagd glas 88.2 Sound Control
Brandwerende beglazing trappenhuis: Vetrotech Saint-Gobain Contraflam Lite 60 en Contraflam Lite 30

**Het nieuwe kantoor
van het CJIB geeft de
hele buurt een impuls.
Foto's: Frans Andringa**

>> Eyecatcher met gebogen glaslamellen

De afgeronde hoeken zijn karakteristiek voor het gebouw; ook de isolatieglasruit in de binnengevel is gebogen. Rechts het inmiddels aangebrachte gebogen glas voor de balustrade van de hellingbaan. Foto: Frans Andringa

glasgevel hangen zonweringslamellen die automatisch neergelaten worden wanneer het te warm zou worden. De glazenwassersbordessen hebben een roostervloer, zodat de buitenlucht vrij kan stromen in de spouw tussen de glasgevels. Langs de onderrand is de spouw open en de bovenrand bestaat uit een glaskap van klepramen. Wanneer het in de spouw te warm wordt, gaan de klepramen automatisch open. Bij regen of koude sluiten ze.

Raam in raam

De eigenlijke gevel loopt dus achter de glaslamellen langs. Het binnenklimaat en de ventilatie worden geregeld door een goede klimaatinstallatie. De Rijksgebouwendienst eist daarnaast te openen ramen in de gevel en dat was helemaal in lijn met wensen van de gebruiker. 'Een raam open kunnen zetten is een psychologische behoefte', aldus de architect, 'voor de ventilatie is het hier niet nodig.' Aan die wens werd op

een bijzondere manier tegemoetgekomen: de kleine raampjes werden in de gevelvullende glasvlakken opgenomen.

AGC Westland produceerde de ruiten voor gevelbouwer Rollecate. Normaal gesproken zou gekozen worden voor gehard glas. Maar omdat de tweede-huidgevel de winddruk op het glas verlaagt, bleek harden niet noodzakelijk. De buitenruit kreeg een Vision coating. 'Het samenstellen van de ruiten was een delicaat werk', vertelt René van Dijk, directeur van AGC Westland. De sparingen voor de te openen raampjes zijn met een CNC-machine gefreesd. Die sparingen van de binnen- en de buitenruit moesten de mensen van AGC Westland exact tegenover elkaar positioneren. De kaders moesten precies op hun plek liggen. En bij het persen moest de kracht heel goed verdeeld worden, door alle oneffenheden weg te halen. Want ongehard glas kan minder hebben dan gehard glas. De hoeken zijn afgerond en het glas is geslepen om er de spanningen uit te halen. Het resultaat mag er zijn: de afdekingen op het kozijn liggen precies in lijn met de afstandhouder. Omdat de afstandhouder 'andersom' gebogen moest worden, maakte AGC Westland daar een speci-

Buiten- en binnenaanzicht van de te openen raampjes die zijn geïntegreerd in de grote glasvlakken; de verticale lijnen zijn reflecties van de glaslamellen.

Foto's: Rik Vollebregt

Centraal in het gebouw ligt een atrium met glaskap. Foto: Rik Vollebregt

ale mal voor. Visueel zijn de te openen ramen met een aluminium lijst afgewerkt die aan de buitenzijde uiteraard parelgeel gekleurd is. Speciaal voor de vier gebouwhoeken produceerde Finiglas gebogen isolatieglasruiten.

Privacy en transparantie

Centraal in het gebouw ligt een atrium, Colt bracht de glazen dakkap aan. Die heeft als basis het Braat-2000 systeem met goed geïsoleerde aluminium profielen en een goede luchtdichtheid. Eronder hangt zonweringsdoek dat automatisch bediend wordt. Daarbij is er zelfs aan gedacht om het doek bij brand op te rollen, want de sprinklers hangen er boven. Een staalconstructie rond het atrium stabiliseert het gebouw en draagt de verdiepingvloeren. Het opgaande glaswerk langs het atrium is door Rollocate aangebracht en bestaat uit gehard en gelaagd glas.

De vloeren om het atrium bestaan deels uit werkplekken in de open ruimte en deels uit kantoren die met glaswanden zijn afgescheiden. Vooral de spreekkamers zijn opvallend, met een breedte van slechts één stramien van 180 centimeter. De deur neemt naar verhouding een groot deel van de wand in en de

geluidwering van deze configuratie was niet eerder getest. Terwijl dat voor de toepassing natuurlijk wel belangrijk is.

Verwol leverde de binnenwanden waarvan de glasdeur is opgehangen in potten in de vloer en in het bandraster. In de glasrand is een gleuf gefreesd waarin het rubber vastzit. Het rubber loopt van vloer tot plafond. Aan de onder- en bovenzijde werkt Verwol met Dorma deurplinten. De drempel steekt iets boven de vloer uit en bij het sluiten van de deur lopen de rubbers tegen de drempel aan. De rubbers lopen onder en boven op een drempel aan, zodat ze niet over het plafond en de vloer heen slepen bij het openen en sluiten van de deur. 'Dat is echt geoptimaliseerd millimeterwerk', vertelt Mireille Sloos, hoofd van de afdeling Techniek en Ontwikkeling bij Verwol. 'Hoe kleiner de naden, hoe beter de geluidwering, maar dan kost het ook meer kracht om de deur te sluiten. En om dat goed te krijgen hebben we een mock-up gemaakt en het geluid eerst zelf gemeten. Daarna heeft Peutz de echte meting gedaan.' Hoewel er nog geen schotten boven het verlaagde plafond waren gemonteerd, voldeed de wand al aan de geluidseis. Bij een eis van 28 decibel werd 29

gehaald, en bij een eis van 34 werd 35 decibel gehaald. Om eenvoudiger te kunnen beheren, zijn alle wanden in dezelfde glasdikte toegepast. Balink uit Heerenveen produceerde en leverde de glasdeuren en wandpanelen, die vanwege de geluidwering allemaal met een soundcontrol-folie werden gelamineerd. De glaspanelen sluiten met convex en concaaf geslepen randen op elkaar aan.

Hellingbaan

Buiten komt een hellingbaan naar de entree. Wanneer Glas in Beeld de bouwplaats bezoekt is de glasbalustrade langs de hellingbaan nog niet aangebracht. Wel weten we dat die zal bestaan uit gelamineerd glas. In de bocht van de hellingbaan krijgt de balustrade gebogen glasplaten. <

De dubbele gevel met links de gebogen glaslamellen en rechts de pui met geïntegreerde raampjes. Foto: Rik Vollebregt

Bouwpartijen

Opdrachtgever: Rijksgebouwendienst, Groningen

Aannemer: bouwcombinatie Friso Bouwgroep, Koopmans Bouwgroep en BAM

Architect: Claus en Kaan Architecten, Amsterdam

Gevel aannemer: Rollocate, Staphorst

Binnenwanden: Verwol, Delft

Glasleverancier binnenwanden: Balink, Heerenveen

Glaskap atrium: Colt, Katwijk

Leverancier gebogen glaslamellen: Tetterode, Voorthuizen